

5.9.2019

Gles Oy

Luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen lausunto Mäntsälä Aero -lentokentän Natura 2000 -alueiden luontoarvoihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnista

Mäntsälä Aero -lentokentän ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä on arvioitu lentokentän vaikutuksia Natura-alueiden luontoarvoihin. Lausunto annetaan 23.4.2019 päivätystä arvioinnista, joka koskee Valtatie 25:n viereen Mäntsälään suunniteltua yleisilmailun lentokenttää. Arvion on laatinut Sitowise Oy, Jaakko Kullberg ja Lauri Erävuori.

Alueen maanrakentamisessa hyödynnetään hankealueelta louhittavaa maa-ainesta sekä purkutyömailta tuotavaa kierrätysbetonia ja -tiiltä. Lentokentän käyttöä tukevana muina maankäyttömuotoina YVA-menettelyssä tarkastellaan huoltoasemaa, kahvilaa, rekkaparkkia, kiihdytysrataa, tapahtumakenttää, ilmailuun ja moottoriurheiluun liittyviä harrastus-tiloja.

Suunnitellun kentän eteläpuolella sijaitsee Mustametsän Natura 2000 -alue (FI0100060). Vaikutuksia on arvioitu myös lähiseudun Natura-alueiden linnustoon.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto

Arviointimenettely

Luonnonsuojelulain 65 §:n mukaan, jos hanke tai suunnitelma joko yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on katsottava, että edellä tarkoitettu arviointi on tehty. Viranomaisen on sen jälkeen pyydettävä siitä lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta ja siltä, jonka hallinnassa luonnonsuojelualue on.

Luonnonsuojelulain 65 §:n mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n tarkoittama arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen

tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 –verkostoon.

Arvioinnin asianmukaisuus

Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että hankkeen toteuttamisen todennäköiset vaikutusmuodot Mustametsän Natura-alueeseen on arvioinnissa tunnistettu ja arviointi on kohdennettu vaikutusten näkökulmasta oikein suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin ja lajeihin. Muiden kuin Mustametsän Natura-alueen osalta arviointi on puutteellinen, koska lajikohtaista tarkastelua SPA-alueiden suojelun perusteena oleviin lintulajeihin ei ole asianmukaisella tavalla tehty.

ELY-keskus katsoo, että vaikutuksia on selvitetty kuitenkin niin, että arvioinnin pohjalta voidaan tehdä johtopäätöksiä vaikutusten merkittäväyydestä.

Natura 2000 –alueen tiedot

Mustametsän Natura 2000 -alue (FI0100060) sijaitsee Mäntsälän länsiosassa. Valtatie 25 halkaisee Natura-alueen kahteen osaan. Hankealueen länsiosa rajautuu Natura-alueeseen.

Alue on valittu Natura-verkostoon luontodirektiivin luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen vuoksi SCI-alueena. Sen pinta-ala on 30 hehtaaria. Alueella on kahta luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä (boreaaliset luonnonmetsät ja puustoiset suot) ja yhden luontodirektiivin liitteessä II mainitun lajin, korukeräpallokkaan, elinympäristöä.

Vaikutukset luontodirektiivin liitteen I luontotyypeihin

Arvioinnin mukaan lentokentän lentotoiminnalla tai ajoittaisella melulla ei ole vaikutuksia boreaaliseen metsään valtatie 25 eteläpuolelle. Hankealueelta on hakattu pääosa puustosta. Reunavaikutusta Natura-alueen pohjoisempaan osaan esiintyy lentokentän lounaiskulmassa olevalla kapealla alueella. Natura-alueen rajalle on suunniteltu 10 metrin suojavyöhyke ennen oja ja huoltotietä. Puusto saa kasvaa suojavyöhykkeelle, mutta valon määrä ja tuulivaikutus lisääntyvät pohjoisosalla. ihmisten liikkuminen voi lisääntyä (sienestys, marjastus) Natura-alueen eteläosassa, jos hankealueelle tulee parkkipaikkoja ja palveluita.

Arvioinnin mukaan hankkeen toteuttaminen aiheuttaa muutoksen valuma-alueeseen. Noin 10 hehtaarin alueelta vedet valuvat jatkossa itään valtatie reunassa olevaan ojaan. Hanke ei arvioinnin mukaan aiheuta pintavesiin muutoksia valtatie eteläpuolella. Natura-alueen pohjoisosa sijoittuu valuma-alueen latvaosaan lähelle vedenjakajaa, eikä lentokentän rakentamisella ole pintavesivaikutuksia Natura-alueen suuntaan.

Lentokenttätoiminnot eivät arvioinnin mukaan vaikuta luontotyyppiin puustoiset suot.

Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että luontotyypeihin kohdistuvien vaikutusten arviointi on varsin pintapuolinen johtuen hankkeen useista erilaisista vaihtoehdoista, mutta sen perusteella voidaan kuitenkin päätellä, ettei merkittävästi heikentäviä vaikutuksia luontotyyppiin aiheudu, edellyttäen että Natura-alueen pohjoisempaan osaan rajoittuva suojavyyhyke metsitetään ja että muutos valuma-alueessa ei kuivata luontotyyppiä puustoiset suot. Lupavaiheessa tulee tarkastella valitun vaihtoehdon vaikutuksia luontotyyppiin erityisesti pintavesien osalta.

Vaikutukset luontodirektiivin liitteen II lajeihin

Korukeräpallokas on kovakuoriaislaji, joka elää limasieniin kuuluvalla nuijanuorasella. Korukeräpallokas tarvitsee laadukasta vanhaa metsää, jossa on paljon keskivanhaa maapuustoa. Lentokenttätoiminnalla ei ole vaikutusta lahopuun määrään valtatie 25:n eteläpuolella. Pohjoisosan lentokenttään rajoittuvalla osalla lahopuun määrä voi arvioinnin mukaan jopa lisääntyä tuulenkaatojen myötä. Haitallisia vaikutuksia ei näin ollen aiheudu.

ELY-keskus pitää arvioinnissa esitettyä näkemystä perusteltuna.

Vaikutukset Natura-alueen eheyteen

Valtatie halkaisee Natura-alueen jo nykyisellään. Metsälajistolla on edelleen mahdollisuus liikkua pohjoiseen lentokentän länsipuolitse. Hanke ei vaikuta Mustametsän Natura-alueen eheyteen.

Vaikutukset lähiseudun Natura-alueiden luontotyypeihin

Arvioinnissa on todettu, että hankealueen lähellä ei ole muita Natura-alueita, joiden luontotyypeille aiheutuisi haitallisia vaikutuksia valuma-alueiden tai välittömien vaikutusten kautta.

Muiden alueiden etäisyys huomioiden Uudenmaan ELY-keskus pitää johtopäätöstä oikeana.

Vaikutukset lähiseudun Natura-alueiden linnustoon

Vaikutuksia on arvioitu kahden lähiseudulla sijaitsevan SPA-alueen linnustoon:

Kotojärvi-Isosuo (FI0100058), etäisyys hankealueesta 4,4 km ja Järvisuo-Ridasjärvi (FI0100052) SPA, etäisyys 7,4 km.

Nämä Natura-alueet ovat monien mahdollisten lentoreittien alueella. Suurin sallittu yleisilmailun matkalentokorkeus on näiden kohdalla 1300

jalkaa eli noin 400 metriä, joten lintujen voidaan katsoa tottuneen säännöllisiin ohilentoihin näillä alueilla. Mikäli Mäntsälä Aeron kentältä lähtevät tai sinne saapuvat koneet lentävät näiden Natura-alueiden yli, ovat ne silloin matkalentokorkeudessa. Moottorin käyvät tasaisella kierrosnopeudella eikä huipputehoja käytetä. Lentokoneiden häiriö on vähäinen.

Hankkeen vaihtoehtoissa 1 ja 2 lento-operaatioita on huomattavasti enemmän kuin muissa vaihtoehtoissa. Tämä johtuu koulutuslentoista, joilla harjoitellaan nousua, laskeutumista ja läpilentoa. Nämä koulutuslennot eivät suuntaudu Kotojärvi-Isosuon ja Järvisuo-Ridasjärven Natura-alueille, joille on matkaa 4-8 kilometriä.

Sääkseä lukuun ottamatta Natura-alueiden lintulajisto on arvioinnin mukaan pääasiassa matalalla liikkuvaa lajistoa, joka ei muuttoaikaa lukuun ottamatta lennä pienlentokoneiden lentokorkeudella. Kansainvälisten tutkimusten mukaan pesivä lajisto tottuu säännölliseen lentotoimintaan lähialueellaan eivätkä linnut koe etäällä lentävää lentokonetta itsessään uhkana, vaan ilmeisesti lähinnä sen ääntä.

Tehdyn vaikutusarvioinnin mukaan Mäntsälä Aeron lentotoiminta ei aiheuta haittaa Kotojärvi-Isosuon tai Järvisuo-Ridasjärven Natura -alueiden suojelun perusteena oleville lintulajeille.

Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että arviointi ei täytä asianmukaisen lajikohtaisen Natura-arvioinnin vaatimuksia, mutta huomioiden Kotojärvi-Isosuon ja Järvisuo-Ridasjärven etäisyys suunnittelualueesta, johtopäätöksiä linnustovaikutuksista voidaan pitää oikeansuuntaisina.

Johtopäätökset

Tehdyn vaikutusarvioinnin perusteella ELY-keskus katsoo, ettei Mäntsälä Aero -lentokentän rakentaminen tai käyttö aiheuta merkittävästi heikentäviä vaikutuksia etäämpänä sijaitsevien Natura-alueiden linnustolle (Kotojärvi-Isosuo ja Järvisuo-Ridasjärvi).

Vaikutuksia Mustametsän Natura-alueen luontotyyppeihin tulee vielä tarkentaa jatkosuunnittelussa, erityisesti valuma-alueeseen kohdistuvien muutosten aiheuttamia vaikutuksia luontotyyppiin puustoiset suot ja tarvittaessa esittää lieventämistoimia, jotta heikentäviä vaikutuksia ei aiheudu. Natura -alueen pohjoisempaan osaan rajoittuva suojavyöhyke tulee metsittää.

Johtava asiantuntija

Ilpo Huolman

Ylitarkastaja

Kirsi Hellas

Tiedoksi

Ympäristöministeriö
Mäntsälän kunta

